

Representantforslag 117 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Jørund Rytman, Harald T. Nesvik og Peter N. Myhre

Dokument 8:117 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Jørund Rytman, Harald T. Nesvik og Peter N. Myhre om hvordan grensehandelen kan reduseres

Til Stortinget

Bakgrunn

Grensehandelen fra Norge har over tid vært økende og utgjør, ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) for 2011, 11,5 mrd. kroner som er en økning på 9 pst. fra 2010. Grensehandelen foregår først og fremst som dagsreiser til Sverige, noe som utgjør 94 pst. av grensehandelsvolumet. Grensehandelen er en betydelig utfordring for norsk handelsnæring i grenseområdene, og antallet dagsturer økte med 12 pst. til 7,1 millioner reiser i 2011. Den økende trafikken gir også miljøbelastninger og store ekstra avgassutslipp fra kjøretøy.

Dette er en situasjon som er myndighetsskapt gjennom en særnorsk matvarepolitikk med høye tollmurer og et kunstig høyt prisnivå på mat for norske forbrukere. Høye norske særavgifter på sjokolade, alkohol og tobakk bidrar også til at norske forbrukere velger å dra til Sverige for å gjøre sine innkjøp.

Forslagsstillerne mener at forbrukerne skal ha mulighet til å kunne gjøre innkjøp i våre naboland og at grensehindre for handel skal bygges ned. Det er imidlertid like viktig at norsk matvarepolitikk og avgiftsnivå normaliseres slik at forbrukerne får et prisnivå på mat og produkter med særavgift i Norge som er på nivå med nabolandene. En slik omlegging vil gi grunnlag for økonomisk vekst og for flere tusen ekstra arbeidsplasser i handelsnæringen. Omleggingen vil gi forbrukerne større valgmuligheter med et bre-

dere vareutvalg og større konkurranse i det norske matvaremarkedet.

Situasjonsbeskrivelse

Grensehandelen har vært voksende over en årrekke. Tall fra næringsorganisasjonen Virke viser at grensehandelen kan koste så mye som 10 000 arbeidsplasser på norsk side. Det er også gjort anslag som viser at 6 pst. av norsk dagligvare- og drikkevarehandel er flyttet over grensen til Sverige.

Grensehandel dreier seg i stor grad om matvarer. Ifølge SSB utgjorde grensehandel med matvarer i 2009 mer enn 5 mrd. kroner, noe som er nær halvparten av grensehandelen. Alkoholvarer som øl, vin og brennevin utgjorde sammenligningsvis 14 pst. av handelen.

For virkelig å gjøre noe med grensehandelsutfordringen må norsk matpolitikk legges om i forbrukervennlig retning. Forbrukerne må få tilgang til det samme vareutvalget til et prisnivå som er på linje med det som er i nabolandene. Dette kan gjøres ved at mattollen reduseres betraktelig og til slutt avvikles samt at konkurransen i det norske matmarkedet styrkes ved å oppheve flere politiske reguleringer.

Dagens norske matpolitikk medfører handelspolitiske utfordringer. Når utenlandsk produserte matvarer holdes ute av norske butikkhyller, så får norske matprodusenter heller ikke mulighet til å drive større eksport.

Forbrukerne møter i dag eksempelvis en toll på kjøtt som «biffer og fileter» på 119 kroner per kilo, og for ost er tollen på ca. 27 kroner per kilo. Mens det på de fleste sektorer arbeides aktivt for å fjerne handelshindringer og høye tollmurer, så arbeider norske landbruksinteresser for å øke allerede høye tollsatser. Det har skapt sterke reaksjoner hos eksempelvis danske matprodusenter at Tine i Norge jobber for økt toll på ost som i stor grad vil ramme ost fra Danmark.

Resultatet for norske forbrukere vil være dyrere ost, dårligere produktutvalg og en god grunn til å dra ut av landet for å gjøre nødvendige innkjøp.

I tillegg til den særnorske matpolitikken er høye særavgifter på sjokolade, alkohol og tobakk med på å skape grunnlag for grensehandel for milliarder av kroner. Dersom disse særavgiftene reduseres, vil det svekke grunnlaget for grensehandelen og en større del av omsetningen vil skje i Norge.

Det er også slik at norske åpningstidsreguleringer diskriminerer norsk næringsliv da man i Sverige aksepterer søndagsåpne butikker. Nordmenn på grensehandel kan derfor fritt handle på søndag, mens tilsvarende tilbud i Norge er stengt ved lov.

I et svar på skriftlig spørsmål fra representanten Torgeir Trældal, 20. mars 2012, på hva regjeringen vil fremme av forslag for å redusere grensehandelen, kommer det lite annet frem enn ønsker om innovasjon og omstillingsevne samt regional investeringsstøtte.

Forslagsstillerne mener regjeringen må fremme en sak om hvordan grensehandelen kan reduseres for å legge til rette for vekst og arbeidsplasser for norsk

næringsvirksomhet. Saken må inneholde en plan for reduksjon og til slutt avvikling av toll på grensehandelsutsatte matvarer. Det må utarbeides en strategi for å redusere norske særavgifter på alkohol, sjokolade og tobakk til et nivå som er på linje med Sverige. Det må videre legges til rette for at norsk handelsvirksomhet selv kan få bestemme sine åpningstider på lik linje med hva man har i Sverige.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme en sak om hvordan grensehandelen kan reduseres. Saken skal inneholde en plan for reduksjon av tollsatser på matvarer, en strategi for reduksjon av særavgifter til svensk nivå på grensehandelsutsatte varer samt en vurdering av forsøksordning med søndagsåpne butikker.

9. mai 2012